

**การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างทักษะทางสังคม
และความฉลาดทางอารมณ์ สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 2
ที่มีความสามารถพิเศษ**

**(The Development of an Instructional Model for Enhancing
Social Skills and Emotional Intelligence for Gifted Students
in Grades 4-6)**

ศศินันท์ สิริธาดากุลพัฒน์*

บทคัดย่อ

วิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างรูปแบบ การเรียนการสอน ทักษะทางสังคม และความฉลาดทางอารมณ์ สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ที่มีความสามารถพิเศษ และศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบการเรียนการสอน ทักษะทางสังคม และความฉลาดทางอารมณ์ด้วยการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) มีขั้นตอนดำเนินการ ดังนี้ ตอนที่ 1 สร้างโครงสร้างรูปแบบการเรียนการสอน เพื่อเสริมสร้างทักษะทางสังคม และความฉลาดทางอารมณ์ สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ที่มีความสามารถพิเศษ โดยการสังเคราะห์เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญ 5 คน และทดลองประเมิน ตอนที่ 2 ศึกษาโครงสร้างรูปแบบการเรียน การสอน โดยการทดลองใช้กับนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ ช่วงชั้นที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 จำนวน 50 คน โรงเรียน ไผ่ตุงคณศึกษา กรุงเทพมหานคร ตอนที่ 3 ทดสอบประสิทธิผลรูปแบบการเรียนการสอน เพื่อเสริมสร้างทักษะทางสังคม และความฉลาดทางอารมณ์สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ที่มีความสามารถพิเศษ โดยใช้แบบแผนการวิจัยแบบ Control Group Pretest Posttest Design เป็นกลุ่มทดลอง 25 คน เรียนรู้ด้วยรูปแบบ การเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างทักษะทางสังคม และความฉลาดทางอารมณ์ สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ที่มีความสามารถพิเศษ กลุ่มควบคุม 25 คน เรียนรู้ด้วยวิธีการสอนแบบปกติ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 1) คู่มือผู้สอน 2) บททดสอบทักษะทางสังคม 3) แบบทดสอบความฉลาดทางอารมณ์ 4) แบบประเมินความพึงพอใจต่อการเรียนรู้ ตามรูปแบบการเรียนการสอน

*อาจารย์สังกัดภาควิชาการจัดการเรียนรู้ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

เพื่อเสริมสร้าง ทักษะทางสังคม และความสามารถทางอารมณ์ สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ที่มีความสามารถพิเศษ

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลการสร้างรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างทักษะทางสังคมและความฉลาดทางอารมณ์ สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ที่มีความสามารถพิเศษที่พัฒนาขึ้น เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยให้ความสำคัญกับกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนในการสร้างความรู้ด้วยตนเอง และผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ มีการสื่อสาร แสดงความคิดเห็นร่วมเรียนรู้ไปด้วยกัน ผู้เรียนฝึกทักษะ การคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ การฝึกควบคุมอารมณ์ ฝึกคิด และสะท้อนปัญหา และสร้างทางเลือก ในการนำเอาความรู้ไปใช้ได้ ในชีวิตประจำวัน โดยผ่านกระบวนการเรียนการสอน 6 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 การจุดประกายความคิดขั้นที่ 2 การขยายความคิด ขั้นที่ 3 การลงมือปฏิบัติ ขั้นที่ 4 การนำเสนอผลงาน ขั้นที่ 5 การสรุปและประเมินผล ขั้นที่ 6 การประยุกต์และการนำความรู้ไปใช้

2. ผลการศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบ การเรียนการสอน เพื่อเสริมสร้างทักษะทางสังคมและความฉลาดทางอารมณ์ สำหรับนักเรียน ช่วงชั้นที่ 2 ที่มีความสามารถพิเศษ

2.1 คะแนนเฉลี่ยความสามารถทาง ด้านทักษะทางสังคม หลังการทดลองระหว่างนักเรียน ที่ มีความสามารถพิเศษ ช่วงชั้นที่ 2 กลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม แตกต่างกันอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01

2.2 คะแนนเฉลี่ยความสามารถทางด้าน ความฉลาดทางอารมณ์ หลังการทดลองระหว่าง นักเรียนที่ มีความสามารถพิเศษ ช่วงชั้นที่ 2 กลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม แตกต่างกันอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.3 ภายหลังการเรียนรู้อุ้มนักเรียนกลุ่ม ทดลอง มีความพึงพอใจต่อรูปแบบการเรียน การสอน เพื่อเสริมสร้างทักษะทางสังคม และ ความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ที่มีความสามารถพิเศษ อยู่ในระดับพึงพอใจ มากที่สุด

จากผลการศึกษาแสดงว่า รูปแบบการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างทักษะทางสังคมและความฉลาดทางอารมณ์สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ที่มีความสามารถพิเศษ มีประสิทธิผล และมีความ เหมาะสมที่จะนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน ที่มุ่งเสริมสร้างทักษะทางสังคมและความฉลาดทางอารมณ์ และทำให้นักเรียน ที่มีความสามารถ พิเศษ มีความพึงพอใจต่อรูปแบบการเรียนการสอน เพื่อเสริมสร้างทักษะทางสังคมและความฉลาดทางอารมณ์ สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ที่มีความสามารถพิเศษ

คำสำคัญ : รูปแบบการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างทักษะทางสังคมและความฉลาดทางอารมณ์
เด็กที่มีความสามารถพิเศษ, การพัฒนาทักษะ ทางสังคมและ ความฉลาดทางอารมณ์

Abstract

The Development of an Instructional Model for Enhancing Social Skills and Emotional Intelligence for Gifted Students in Grades 4 - 6.

The purposes of this study were to create an instructional model, and to study the effectiveness of the model for enhancing social skills and emotional intelligence for the gifted in grades 4-6. The model was

divided into 3 phases as follows : The 1st phase : Creating a structure of the model by synthesizing conceptual framework from various theories. Then, the instruction model was developed and assessed by 5 experts in the related areas. The 2nd phase : A pilot study was conducted with 50 gifted students. The 3rd phase: The efficiency of the instructional model was assessed by using “Randomized Control – Group Pretest Posttest Design as a research methodology. The experiment employed two groups of 25 gifted students each for six weeks.

The instruments used in this study were :

1. Teacher Handbook. 2. Social Skills Test. 3. Emotional Intelligence Test, and 4). Evaluation form on student's satisfaction of the Program.

Results of the research:

1. The instructional model for enhancing social skills and emotional intelligence for the gifted students in grades 4 to 6 was developed. This model consisted of 6 processes: 1) Igniting stage 2) Expanding the idea 3) Performing 4) Presenting 5) Summarizing and evaluating 6) Applying

2. The efficiency of the model:

2.1 The social skills of gifted students in the experimental group were higher than those in the control group after the intervention at .01 level of significance.

2.2 The emotional intelligence of students in the experimental group was higher than those in the control group after the intervention at .01 level of significance.

2.3 The feed back on satisfaction from all students in the experimental group was at the highest level.

Keywords : Instructional Model for Enhancing Social Skills and Emotional Intelligence , Social Emotional Development. Gifted and Talented Students.

บทนำ

ปัจจุบันประเทศไทยต้องการคนที่มีคุณภาพ และเป็นเลิศ ทั้งด้านสติปัญญา คุณธรรม และความซื่อสัตย์ จะได้อาสาช่วยคิดหาวิธีการและนวัตกรรมใหม่ๆ ให้สังคมไทยด้านเศรษฐกิจ การเมือง การศึกษา รวมทั้งศาสนา โดยเฉพาะในทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ประเทศไทยเรายังห่างไกลจากประเทศกลุ่มพัฒนาแล้วมาก เรายังต้องการคนหาเด็กเก่ง ภายในประเทศ อย่างรีบด่วน แต่สังคมไทยเราขาดความเข้าใจเรื่อง การพัฒนาเด็กที่มีความสามารถพิเศษ โดยเฉพาะ

วิธีการพัฒนาเด็กอัจฉริยะให้ถูกทิศทางยังมีไม่มากพอ เด็กที่มีความสามารถ พิเศษต่างๆ เหล่านี้ ต่างก็มี จุดดีจุดเด่นที่เกิดจากอัจฉริยภาพของตนเองและมีจุดด้อยที่เกิดจากการที่มองไม่ได้ พัฒนาอย่างรอบด้านทำให้เกิดปัญหาในด้านสังคมหรือความคิดที่ล้ายุคเกินเด็กคนอื่นๆ เด็กที่มีความสามารถ พิเศษเฉพาะด้าน เช่น คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ แต่กลับมีปัญหาด้านศิลปะและพลศึกษาเป็นต้น (อุษณีย์ โพธิ์สุข. 2542 : คำนิยม; อ้างอิงจาก นัยพินิจ คุชภักดี.2542) ซึ่งสอดคล้องกับปัญหาการศึกษา

สำหรับเด็กที่มีความสามารถ พิเศษที่ผ่านมาพบว่าเด็กที่มีความสามารถพิเศษส่วนหนึ่งมีปัญหาและมีจุดอ่อนในด้านทักษะทางสังคม (Social skills) เช่น การปรับตัวเข้ากับผู้อื่น ชอบทำงานคนเดียว มุ่งศึกษาเฉพาะสิ่งที่ตนเองสนใจ มีอารมณ์เหงาโดดเดี่ยว (Loneliness) มีอัตมโนทัศน์ระดับต่ำ (Low self concept) ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง เก็บกดและคับข้องใจ (Frustration) และเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ (Low-self-esteem) ปัญหาดังกล่าวเกิดจากหลายสาเหตุด้วยกัน เนื่องจากประเทศไทยยังขาดแคลนครูและครูอาจารย์ที่เชี่ยวชาญเฉพาะทาง การจัดการเรียนการสอนของครูส่วนใหญ่มุ่งตอบสนองผู้เรียนโดยทั่วไปโดยไม่คำนึงถึงกลุ่มที่มีความสามารถพิเศษในด้านต่างๆ ทำให้เด็กกลุ่มนี้ขาดโอกาสในการพัฒนาศักยภาพตามความต้องการของเด็กแต่ละคนได้ จึงทำให้เกิดความคับข้องทางจิตใจ และอาจมีพฤติกรรมเบี่ยงเบน ในที่สุดเด็กอาจไม่ประสบผลสำเร็จในชีวิตได้ทั้งที่เด็กมีศักยภาพในสมองระดับสูง (อุษณีย์ โพธิ์สุข, 2541 หน้า ข)

นอกจากนี้ คนส่วนใหญ่มีความเข้าใจผิดบางประการเกี่ยวกับเด็กที่มีความสามารถพิเศษว่าเด็กที่มีความสามารถสูงสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองโดยไม่ต้องมีผู้ช่วยเหลือ แต่จริงๆ แล้วเด็กต้องการความช่วยเหลือ โดยเฉพาะการกระตุ้นทางความคิด และได้รับบริการการส่งเสริมความสามารถพิเศษ รวมทั้งสร้างเสริมแรงจูงใจ ให้ไปสู่อย่างก้าวหน้าและเด็กยังขาดโอกาสได้รับบริการต่างๆ จึงทำให้กลายเป็นเด็กด้อยโอกาสอีกรูปแบบหนึ่ง (อุษณีย์ โพธิ์สุข, 2541 หน้า 13 - 15) นอกจากนี้เด็กบางกลุ่มมีนิสัยขี้ขลาด ชอบหรือสนใจหลายๆ อย่างพร้อมๆ กัน ซึ่งถ้าหากเด็กไม่ได้รับการฝึกฝนให้อดทน มีสมาธิ มีระบบการคิดและการทำงานอย่างเป็นระบบ เมื่อโตขึ้นอาจเป็นผู้ใหญ่ที่ขี้ขลาด เป็นคนที่ทำอะไรเอาดีไม่ได้

ทำให้ไม่ประสบความสำเร็จอะไร ซึ่งไม่สามารถที่จะทำประโยชน์ให้ใครได้เลยแม้กระทั่งตนเอง เพราะเด็กกลุ่มนี้มีความรู้ สึกนึ่กคิดรวดเร็ว มองเห็นปัญหา ช่องว่าง หรือมองสิ่งที่บกพร่องได้อย่างฉับไว ถูกต้อง และแม่นยำ ประกอบกับรู้จักใช้ถ้อยคำ ศัพท์สูงๆ เท้าผู้ใหญ่ จึงกลายเป็นคนใช้คำพูดทำร้ายจิตใจผู้อื่น ช่างติ ช่างวิจารณ์ (อุษณีย์ บริพัตร ณ อยุธยา, 2540 หน้า 232 - 233) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของดาบรอสกี ที่กล่าวว่าเด็กกลุ่มนี้มีลักษณะการคิดและจิตใจที่ละเอียดอ่อน จึงทำให้เกิดความขัดแย้งภายในจิตใจที่รุนแรงกว่าคนทั่วไป ถ้าหากเด็กไม่ได้รับการสอน การอบรม ในทางที่ถูกต้องบุคคลเหล่านี้ก็จะมีแต่ความโหดร้าย ขาดศีลธรรม จริยธรรม ยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง (อุษณีย์ โพธิ์สุข, 2542 หน้า 29 ; อ้างอิงจาก Dabrowski, 1964) ซึ่งจะเห็นได้จากข่าวสารของสื่อมวลชนเกี่ยวกับผู้ที่เฉลียวฉลาดที่ไม่ได้รับการอบรมปลูกฝังด้านศีลธรรม จริยธรรมแล้วอาจทำร้ายสังคมและเอาเปรียบสังคม ในที่สุดก็ประสบความล้มเหลวและขาดความสุขในชีวิตเพราะมีปัญหาทางจิตใจและสังคม

จากการศึกษาของเทอดศักดิ์ เดชคง (2542, หน้า 59 - 61) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับความฉลาดทางอารมณ์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยแยกเป็นเด็ก หองเก่ง และหองธรรมดา จำนวน 200 คน ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนหองเก่ง มีความฉลาดทางอารมณ์ โดยเฉลี่ยต่ำกว่านักเรียนหองธรรมดา ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของ วัลลภ ปิยมโนธรรม (2541 หน้า 1) ที่พบว่าคนที่เรียนสูงมุ่งเรียนเพียงอย่างเดียว ไม่คบเพื่อน และไม่ชอบเข้าสังคม จึงกลายเป็นคนที่มีนิสัยเห็นแก่ตัว ชอบดูถูกผู้อื่น มีนิสัยเย่อหยิ่ง ชอบคิดมาก วิตกกังวลง่าย กลัว ขี้คิดขี้ทำ ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง โดยเฉพาะเวลาทำงานร่วมกับผู้อื่น

หรือเขาสังคม จนกระทั่งเกิดปัญหาทางจิตหรือ มีพฤติกรรมเบี่ยงเบน นอกจากนี้ อุษณีย์ โพธิ์สุข และคณะ (2544, หน้า 73) กล่าวว่าปัญหาที่พบบ่อย ในกลุ่มเด็กที่มีความสามารถพิเศษ คือการขาดทักษะ ทางสังคม เนื่องจากภาวะโครงสร้างทางการรับรู้ การประมวลผลข้อมูลที่รับมา ตลอดจนโครงสร้าง ทางจิตใจที่ละเอียดอ่อนกว่าเด็กปกติทั่วไปทำให้ เด็กกลุ่มนี้อ่อนไหว และมีความรู้สึกแปลกแยก ง่ายกว่าเด็กอื่นๆ ซึ่งทำให้ขาดความรู้สึกเป็น ส่วนหนึ่งของกลุ่ม บางคนอาจถดถอยออกจากกลุ่ม บางคนมีพฤติกรรมที่ต่อต้านกลุ่ม บางคนแสดง อาการสับสนและขาดความสามารถในการแสดง ออกให้เหมาะสมตามกาลเทศะ เป็นต้น

จากสภาพปัญหาดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า เด็กไม่สามารถควบคุมอารมณ์ของตนได้ ขาดความ ตระหนัก ในการรู้และเข้าใจผู้อื่น ขาดทักษะในการ เอาใจเขามาใส่ใจเรา ขาดทักษะในการสื่อสาร กับผู้อื่น ซึ่งลักษณะต่างๆ เหล่านี้ คือ ความฉลาด ทางอารมณ์ และทักษะทางสังคม และจากการศึกษา ของก๊ิบ (ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์, 2545, หน้า 14 - 15; อ้างอิงจาก Gibbs, 1995) พบว่า สถิติปัญญา (IQ) และความฉลาดทางอารมณ์ (EQ) มีส่วนสัมพันธ์ กัน อาจกล่าวได้ว่ารากฐานของความคิด สถิติปัญญา ของบุคคลเป็นผลมาจากสภาพอารมณ์ จิตใจ ตลอดจนสภาพความสมบูรณ์ทางสุขภาพ นอกจากนี้ จันทนา ภาคบงกช (2545, หน้า 159); อารี พันธุ์มณี. (2545, หน้า 431) กล่าวว่าการพัฒนาความฉลาด ทางอารมณ์ เป็นการพัฒนามิตินานคุณภาพชีวิต ที่แท้จริงซึ่งเป็นที่ยอมรับกันว่าความฉลาดทางอารมณ์ ทำให้สามารถอยู่ในยุคปัจจุบันได้อย่างดีมีความสุข และมันคงจะต้องรู้เท่าทันโลกโดยอยู่บนพื้นฐาน ของจิตใจและปัญญา ผู้ที่มีสติปัญญาจะแก้ ปัญหาได้โดยไม่ขาดสติ ควบคุมอารมณ์ได้ดี มีแรงจูงใจ มีความอดทนไม่ย่อท้อต่อความยาก

ลำบาก และมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น มีทักษะ ทางสังคมดี ซึ่งสอดคล้องกับสุขมาล เกษมสุข, (2535, หน้า 10-11); และ กรมวิชาการ. (2544, หน้า 90-91) ที่ว่าทักษะทางสังคมทำให้ประสบความสำเร็จ ในชีวิตได้และเป็นทักษะหนึ่งที่ทุกคนต้องเรียนรู้ และต้องมี (Woitaszewski, Scott Alan, 2001pp. Online) แม้นในทฤษฎีพหุปัญญา (Multiple Intelligence) โดยการ์ดเนอร์ (Gardner, 1983, pp. 120 - 125) ซึ่งแยกเป็นปัญญาด้านการคิดและปัญญาด้านตัว โดยประกอบด้วยองค์ประกอบโดยทั่วไป 2 องค์ประกอบคือสมรรถนะการไหลใหลภายในของจิต (Intrapsychic Capacities) และทักษะในการสร้าง มนุษยสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (Interpersonal Skills) ซึ่งทั้งสององค์ประกอบนี้ ถือว่าเป็นส่วนหนึ่ง ทางการศึกษา เรื่องของความฉลาดทางอารมณ์ และทักษะทางสังคม

จากปัญหา และความสำคัญดังกล่าว จำเป็นอย่างยิ่งที่จะพัฒนาเด็กที่มีความสามารถ พิเศษนี้ในด้านทักษะทางสังคม และความฉลาด ทางอารมณ์ เพื่อให้เด็กเป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข ประสบความสำเร็จในชีวิตสามารถ ที่จะนำพาประเทศให้พัฒนาเท่าเทียมกับนานาประเทศ และอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข ดังนั้น การศึกษาและ พัฒนา รูปแบบการเรียน การสอนเพื่อเสริมสร้าง ทักษะทางสังคมและความฉลาดทางอารมณ์ สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ที่มีความสามารถพิเศษ โดยศึกษาหลักการจากหลายทฤษฎีมาสังเคราะห์ จะเป็นแนวทางในการสร้างรูปแบบการเรียนการสอน เช่น ทฤษฎีของดาบรอสกี (Dabrowski, 2008, pp. Online) ที่เน้นให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ เชิงบวก การใช้อิทธิพลของกลุ่มกับการตัดสินใจ การพัฒนา จิตสำนึก การเห็นคุณค่าในตนเอง การคำนึงถึง ความถูกต้อง ทฤษฎีมุ่งให้มนุษย์รับใช้อุดมการณ์ ที่ควรเป็นการช่วยเหลือบุคคลที่ด้อยกว่า (อุษณีย์

โพธิสุข, 2542, หน้า 40 - 43) ทฤษฎีพหุปัญญาหลายด้าน (Gardner, H. 1983 ; อารี สันทรวี. ม.ป.ป.; ทิศนา แวมมณี, 2545 หน้า 91 - 92; และ อรรถิณ ตะกั่วทุ่ง, 2545 หน้า 58 - 65) ทฤษฎีของ บลูม (Bloom, B.S. 1956) ที่เน้นการจัดการศึกษา ออกเป็น 3 ด้าน คือ ด้านความรู้ (Cognitive domain) ด้านเจตคติหรือความรู้สึก (Affective domain) และ ทักษะ (Psycho-motor domain) แนวคิดทฤษฎีการคิดเนอร์ (Gardner, 1983) โดยเชื่อว่าบุคคลจะประสบความสำเร็จได้นั้นไม่ได้ขึ้นอยู่กับสติปัญญาอย่างเดียว นอกจากนั้น ยังนำแนวคิดทฤษฎีของ สลาบิน (Slavin, 1995) การเรียนรู้แบบร่วมมือ (Theory of Cooperative Learning) เน้นการเรียนรู้แบบกระบวนการ กลุ่มสมาชิกในกลุ่มได้ลงมือปฏิบัติงานเป็นกลุ่มย่อย ฝึกคิดและแก้ปัญหาาร่วมกัน

รูปแบบการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างทักษะทางสังคม และความฉลาดทางอารมณ์ ดังกล่าว ผู้เรียนจะได้ฝึกการคิดวิเคราะห์ ลงมือปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเองและทำกิจกรรมเป็นกลุ่มร่วมกับผู้อื่น มีปฏิสัมพันธ์และการสื่อสาร การแก้ปัญหาในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน โดยใช้กิจกรรมที่หลากหลาย การรู้จักการฝึกพัฒนาจิต เพื่อให้เกิดความรู้สึกผ่อนคลาย ซึ่งผู้วิจัยคิดว่า เหมาะสมสำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ที่มีความสามารถพิเศษ ทางสติปัญญา เนื่องจากนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 นี้ อายุประมาณ 9 - 12 ปี โดยอุษณีย์ โพธิสุข. (2542 : 54 - 55) กล่าวว่าปัญหาของนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษที่พบมักจะอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 คือ นักเรียนดังกล่าวมี ใจกว้างมาก แต่มีปัญหาทางพฤติกรรม เก็บกดไม่ออกไปโรงเรียน บางรายถึงกับอยากฆ่าตัวตาย การวิจัยนี้จะช่วยป้องกันปัญหาที่จะเกิดขึ้นเด็กกลุ่มนี้โดยการจัด

รูปแบบการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างภูมิคุ้มกันให้กับเด็กกลุ่มนี้ ประกอบกับความเหมาะสมของเนื้อหา เพราะกิจกรรม ซึ่งสอดคล้องกับขั้นพัฒนาการของเป็ยเจตน์ในชั้นที่ 4 คือ ขั้นการคิดอย่างมีเหตุผลเชิงนามธรรม (Formal Operational Stage) ขั้นนี้เด็กมีความเจริญงอกงามทางความคิดในขั้นสูงสุด เด็กเริ่มเข้าใจกฎเกณฑ์ทางสังคมได้ดีขึ้น สามารถเรียนรู้โดยใช้เหตุผลเริ่มรู้ว่าอะไรเป็นสิ่งที่ต้องห้ามเด็กเริ่มเปลี่ยนความคิดจากการเป็นผู้รับมาเป็นผู้ให้ (พงษ์พันธ์ พงษ์โสภา. ม.ป.ป. : 73) ถ้าหากเด็กได้รับประสบการณ์ที่ถูกต้องชัดเจนแล้ว ซึ่งเป็นโอกาสที่เด็กได้เปิดประตูในการรับเอาความรู้ก่อนที่พฤติกรรมนั้นจะกลายเป็นนิสัยที่ถาวรในอนาคต ตามทฤษฎีของดาบรอสกี (Dabrowski, 2008 : Online) การวิจัยครั้งนี้มุ่งให้ผู้เรียนกลุ่มนี้ได้รับการพัฒนาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 คือ พัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนเก่ง คนดี และมีความสุข

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. สร้างรูปแบบการเรียนการสอนทักษะทางสังคมและความฉลาดทางอารมณ์
2. ศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบการเรียนการสอนทักษะทางสังคม และความฉลาดทางอารมณ์
  - 2.1 เปรียบเทียบความสามารถทางสังคมของนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ ช่วงชั้นที่ 2 กลุ่มทดลอง ระหว่างก่อนและหลังการทดลอง
  - 2.2 เปรียบเทียบความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษช่วงชั้นที่ 2 ของกลุ่มทดลอง ระหว่างก่อนและหลังการทดลอง
  - 2.3 เปรียบเทียบความสามารถทางสังคมของนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ ช่วงชั้นที่ 2 ระหว่างกลุ่มทดลอง กับกลุ่มควบคุม

2.4 เปรียบเทียบความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ ช่วงชั้นที่ 2 ระหว่างกลุ่มทดลอง กับกลุ่มควบคุม

2.5 ภายหลังการทดลองศึกษาความพึงพอใจต่อการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างทักษะทางสังคมและความฉลาดทางอารมณ์ สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ที่มีความสามารถพิเศษ

ความสำคัญของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ทำให้ได้รูปแบบการเรียนการสอน เพื่อเสริมสร้างทักษะทางสังคม และความฉลาดทางอารมณ์สำหรับนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ ซึ่งโดยทั่วไปพบว่าเด็กที่มีความสามารถพิเศษหลายคนไม่สามารถเป็นคนเก่งคนดีในสังคมได้ เนื่องจากอุปสรรคจากการขาดทักษะทางอารมณ์และสังคมอย่างเป็นระบบและมีแนวทางที่มีหลักการอยู่บนรากฐานทางวิชาการ โดยผู้เรียนได้รับกิจกรรมการฝึกทักษะพื้นฐานเหล่านี้ จะทำให้เด็กที่มีความสามารถพิเศษ ได้เรียนรู้ประสบการณ์ทางสังคมที่ดี เข้าใจตนเองและเข้าใจผู้อื่น สามารถจัดการกับอารมณ์ของตนเองได้ดี รู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเรา มีแรงจูงใจในการทำงานให้บรรลุเป้าหมายและสามารถแก้ไขปัญหาและปรับตัวได้ พร้อมทั้งได้ยกตัวอย่างแผนการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการนำไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับการจัดการเรียนการสอนในระดับที่เหมาะสม กับระดับการศึกษาของผู้เรียน

สมมติฐานการวิจัย

1. ภายหลังการทดลองความสามารถทางด้านสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ที่มีความสามารถพิเศษ กลุ่มทดลองสูงขึ้น

2. ภายหลังการทดลองความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ที่มีความสามารถพิเศษกลุ่มทดลองสูงขึ้น

3. ภายหลังการทดลองนักเรียนมีทักษะทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ที่มีความสามารถพิเศษ ภายหลังการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างทักษะทางสังคมของกลุ่มทดลอง สูงกว่ากลุ่มควบคุม

4. ความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ที่มีความสามารถพิเศษ ภายหลังการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างทักษะทางสังคมและความฉลาดทางอารมณ์กลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุม

5. ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ที่มีความสามารถพิเศษ ภายหลังการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างทักษะทางสังคมและความฉลาดทางอารมณ์กลุ่มทดลองอยู่ในระดับสูง

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนไพฑูริย์ศึกษา ถนนวิภาวดีรังสิต แขวงหลักสี่ ดอนเมือง กรุงเทพมหานคร

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา

เป็นนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ที่มีความสามารถพิเศษด้านใดด้านหนึ่ง หรือหลายด้านรวมกันตามคุณลักษณะ ดังนี้ คือ ความสามารถทางสังคม (Social / Emotional Abilities) ความสามารถทางอารมณ์ (Sensible / Emotional Abilities) ความสามารถด้านคณิตศาสตร์ (Mathematical / Embolic Abilities) ความสามารถทางการใช้กล้ามเนื้อร่างกาย (Somatic / Bodily Abilities) ความสามารถทางมิติสัมพันธ์ (Spatial / Visual

Abilities) ความสามารถทางด้านการได้ยิน (Sonance / Auditory Abilities) ความสามารถทางภาษา (Verbal / Linguistic Abilities) ความสามารถทางช่างเทคนิคและอิเล็กทรอนิกส์ (Mechanical / Technical Abilities) ความสามารถทางการคิด (Thinking Abilities) ความสามารถทางวิทยาศาสตร์ (Scientific / Realistic Abilities) เป็นนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ที่มีความสามารถพิเศษ โรงเรียนไพฑูริย์ศึกษา ถนนวิภาวดีรังสิต แขวง หลักสี่ ดอนเมือง กรุงเทพมหานคร ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 โดยการคัดเลือกโรงเรียนไพฑูริย์ศึกษาเป็นกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มแบบเจาะจง โดยมีขั้นตอนการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 50 คน เป็นกลุ่มทดลอง 25 คน กลุ่มควบคุม 25 คน มีวิธีการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบ่งเป็น 3 ขั้นตอน (อุษณียอนุรุธวงศ์, 2538, หน้า 54-55) คือ ขั้นที่ 1 ขั้นสำรวจแบบคร่าวๆ (Screening) จากเด็ก 100 เปอร์เซนต์โดยใช้การตรวจสอบข้อมูลหลายๆด้านเช่น ใช้แบบสำรวจแนวความสามารถพิเศษ คัดจากการเสนอชื่อ (Nomination From) จากครู ผู้ปกครอง ครูแนะแนวและนักจิตวิทยา รายงานจากครูเกี่ยวกับตัวเด็กข้อมูลจากเพื่อนนักเรียน ว่าเป็นเด็กที่มีความสามารถโดดเด่นกว่าเพื่อนในระดับเดียวกัน คัดนักเรียนที่มีประวัติผลงานที่เด่น ด้านใดด้านหนึ่งที่ได้รับการคัดเลือกระดับดีเด่น ตั้งแต่ระดับโรงเรียน ระดับ เขต ระดับชาติ คัดเข้าโครงการ คะแนนสูงสุด 10-20 เปอร์เซนต์ ขั้นที่ 2 ขั้นเจาะลึก เพื่อความถูกต้องแม่นยำ โดยรวบรวมข้อมูลที่คัดมาแล้วและทดสอบเพิ่มเติมซึ่งใช้ ข้อมูลจากขั้นตอนที่ 1 (Screening Data) สัมภาษณ์พ่อแม่ ครู ตัวเด็ก การทดสอบเฉพาะสาขา การทดสอบด้วยแบบทดสอบสติปัญญาแบบรายบุคคล การทดสอบความคิดสร้างสรรค์ ขั้นนี้คัดเลือกเอาไว้แต่ละสาขา 10-20

เปอร์เซนต์ ขั้นที่ 3 ขั้นวินิจฉัยตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญ จากขั้นตอนที่ 1 และ 2 ผู้เชี่ยวชาญวินิจฉัยเหลือ 1-5 เปอร์เซนต์คัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง โดยคัดเลือกเฉพาะนักเรียนที่ผ่านการคัดเลือกจากขั้นที่ 3 จับสลากสุ่มเข้าเป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 50 คน โดยสุ่มครึ่งใจเข้ารวมเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม สุ่มจับสลากเข้าเป็นกลุ่มทดลอง 25 คน กลุ่มควบคุม 25 คน ก่อนทำการทดลองทดสอบด้วยแบบทดสอบวัดความสามารถด้านทักษะทางสังคม และแบบทดสอบความฉลาดทางอารมณ์ โดยการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมโดยใช้สถิติ แบบ t-test ได้ค่าเฉลี่ยไม่แตกต่างกัน

ตัวแปรในงานวิจัย

ตัวแปรที่ศึกษา คือ ประสิทธิภาพของรูปแบบการเรียนการสอนทักษะทางสังคมและความฉลาดทางอารมณ์สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ที่มีความสามารถพิเศษ

1. ทักษะทางสังคม ได้แก่ ทักษะการสื่อสาร (Communication Skills) ทักษะการทำงานกลุ่ม (Group Work Skills) ความรับผิดชอบ (Responsibility)

2. ความฉลาดทางอารมณ์ ได้แก่ การตระหนักรู้ตนเอง (Self Awareness) การควบคุมตนเอง (Self Regulation) การสร้างแรงจูงใจให้กับตนเอง (Motivating Oneself) การเอาใจเขามาใส่ใจเรา (Empathy) การจัดการกับอารมณ์ตนเอง (Managing Emotion)

3. ความพึงพอใจต่อรูปแบบการเรียนการสอนทักษะทางสังคมและความฉลาดทางอารมณ์สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ที่มีความสามารถพิเศษ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ รูปแบบการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างทักษะ

ทางสังคมและความฉลาดทางอารมณ์สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ที่มีความสามารถพิเศษประกอบด้วย

1) คู่มือผู้สอน ประกอบด้วยกิจกรรมสำหรับผู้สอน ซึ่งหาคุณภาพโดยนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่านตรวจสอบความสอดคล้องของรูปแบบการเรียนการสอน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาและเชิงโครงสร้าง โดยวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Coongruence) พบว่ามีความเหมาะสมของเนื้อหาวัตถุประสงค์ ของรูปแบบการเรียนการสอน หลักการของรูปแบบการเรียนการสอน เพื่อเสริมสร้างทักษะทางสังคมและความฉลาดทางอารมณ์ สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ที่มีความสามารถพิเศษ หรือค่า IOC เท่ากับ 1.00 คือ มีความเหมาะสมทั้ง 3 ด้าน คือ ความเหมาะสมของเนื้อหา หลักการของรูปแบบการเรียนการสอนและด้านกระบวนการของรูปแบบการเรียนการสอน หลังจากนั้นนำรูปแบบการเรียนการสอนไปทดลองใช้เพื่อตรวจสอบความเที่ยง (Reliability) แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้สามารถนำรูปแบบการเรียนการสอนทักษะทางสังคมและความฉลาดทางอารมณ์ ไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2) แบบทดสอบทักษะทางสังคม เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Lating Scale) มี 6 ระดับ มีทั้งข้อความทางบวกและข้อความทางลบ เมื่อสร้างเสร็จนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและเชิงโครงสร้าง จำนวน 5 ท่าน จากนั้นนำมาปรับปรุงแก้ไข แล้วนำไปทดลองใช้ กับนักเรียนที่มีลักษณะที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างแต่คล้ายกับกลุ่มตัวอย่าง เพื่อตรวจสอบค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่น ซึ่งหาคุณภาพของแบบทดสอบ โดยใช้ค่าอำนาจจำแนก ใช้การวิเคราะห์โดยการหาค่าความสัมพันธ์

ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนแบบทดสอบทั้งฉบับ ด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค ด้วยวิธี Corrected Item Total Correlation แบบทดสอบมีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .9142 มีเกณฑ์การแปลผลเป็น 5 ระดับ คือ 0-25 = ทักษะทางสังคมต่ำ 26- 50 = ทักษะทางสังคมค่อนข้างต่ำ 51-76 = ทักษะทางสังคมปกติ 77 – 101 = ทักษะทางสังคมค่อนข้างสูง 102- 126 = ทักษะทางสังคมสูง

3) แบบทดสอบความฉลาดทางอารมณ์ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Lating Scale) มี 6 ระดับ มีทั้งข้อความทางบวกและ ข้อความทางลบ หาคุณภาพของแบบทดสอบ โดยใช้ค่าอำนาจจำแนก ใช้การวิเคราะห์ โดยการหาค่าความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนแบบทดสอบทั้งฉบับ ด้วยวิธีการหาค่า สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค ด้วยวิธี Corrected Item Total Correlation แบบทดสอบ มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .9412 มีเกณฑ์การแปลผล เป็น 5 ระดับ คือ 0-63 = ความฉลาดทางอารมณ์ต่ำ 64- 126 = ความฉลาดทางอารมณ์ค่อนข้างต่ำ 127-188 = ความฉลาดทางอารมณ์ปกติ 189 – 250 = ความฉลาดทางอารมณ์ค่อนข้างสูง 259-312 = ความฉลาดทางอารมณ์สูง

4) แบบประเมินความพึงพอใจต่อการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอน เพื่อเสริมสร้างทักษะทางสังคมและความสามารถทางอารมณ์สำหรับนักเรียน ช่วงชั้นที่ 2 ที่มีความสามารถพิเศษ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 6 ระดับ มีเกณฑ์ในการตัดสิน ดังนี้ ได้คะแนน 1.00- 1.49 = ระดับความพึงพอใจน้อยที่สุด 1.50- 2.49 = ระดับความพึงพอใจน้อย 2.50- 3.49 = ระดับความพึงพอใจค่อนข้างน้อย 3.50 – 4.49 = ระดับความพึงพอใจค่อนข้างมาก 4.50- 5.49 = ระดับความพึงพอใจมาก

5.50- 6.00 = ระดับความพึงพอใจมากที่สุด

ขั้นตอนดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 การสร้างรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างทักษะทางสังคมและความฉลาดทางอารมณ์ สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ที่มีความสามารถพิเศษ ในขั้นตอนนี้แบ่งเป็น

1. การออกแบบโครงสร้างรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างทักษะทางสังคมและความฉลาดทางอารมณ์

2. การออกแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้รูปแบบการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างทักษะทางสังคมและความฉลาดทางอารมณ์

3. ตรวจสอบโครงสร้างรูปแบบการเรียนการสอน โดยให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน

4. การสร้างเครื่องมือประกอบการใช้รูปแบบการเรียนการสอน

4.1. สร้างคู่มือประกอบการใช้รูปแบบการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างทักษะทางสังคมและความฉลาดทางอารมณ์ สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ที่มีความสามารถพิเศษ

4.2. สร้างเครื่องมือประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างทักษะทางสังคมและความฉลาดทางอารมณ์ สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ที่มีความสามารถพิเศษ

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษานำร่อง (Pilot Study) รูปแบบการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างทักษะทางสังคมและความฉลาดทางอารมณ์ สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ที่มีความสามารถพิเศษ

การทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างทักษะทางสังคมและความฉลาดทางอารมณ์ สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ที่มีความสามารถพิเศษที่มีลักษณะคล้ายกลุ่มตัวอย่างวิจัย เพื่อตรวจสอบความเป็น

ไปได้ของรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างทักษะทางสังคมและความฉลาดทางอารมณ์ สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ที่มีความสามารถพิเศษ อีกทั้งการทดลองใช้คู่มือประกอบการใช้รูปแบบการเรียนการสอนและปรับปรุงก่อนนำไปใช้ทดสอบประสิทธิภาพของรูปแบบการเรียนการสอน

ขั้นตอนที่ 3 การทดสอบประสิทธิภาพของรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างทักษะทางสังคมและความฉลาดทางอารมณ์ สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ที่มีความสามารถพิเศษ

3.1. ผู้วิจัยนำรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างทักษะทางสังคมและความฉลาดทางอารมณ์ สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ที่มีความสามารถพิเศษไปทดลองใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่างการดำเนินการขั้นนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Design) แบบ Randomized Control - Group Pretest Posttest Design ใช้เวลาทดลอง 6 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 วัน คือ วันจันทร์ วันพฤหัสบดี และวันศุกร์

3.2 ประเมินประสิทธิภาพรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างทักษะทางสังคมและความฉลาดทางอารมณ์ สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ที่มีความสามารถพิเศษ โดยการเปรียบเทียบคะแนนจากแบบทดสอบทักษะทางสังคมและความฉลาดทางอารมณ์ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

3.3 ประเมินความพึงพอใจต่อการเรียนรู้รูปแบบการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างทักษะทางสังคมและความฉลาดทางอารมณ์ของกลุ่มทดลอง

3.4 ปรับปรุงรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างทักษะทางสังคมและความฉลาดทางอารมณ์ สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ที่มีความสามารถพิเศษ

ปรับปรุงรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างทักษะทางสังคมและความฉลาดทางอารมณ์ สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ที่มีความสามารถพิเศษเป็นฉบับสมบูรณ์

ดำเนินการทดลอง

1. ผู้วิจัยประสานงานไปยังโรงเรียนที่กำหนดให้เป็นกลุ่มตัวอย่าง คือ โรงเรียนไพฑูริย์ศึกษา แขวงดอนเมือง เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยดำเนินการทดลองโดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างทักษะทางสังคมและความฉลาดทางอารมณ์ สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ที่มีความสามารถพิเศษกับกลุ่มทดลอง จำนวน 25 คน แบ่งเป็นกลุ่มย่อย 5 กลุ่มๆ ละ 5 คน คณะกรรมการพิเศษด้านต่างๆ ผู้วิจัยเป็นผู้สอนด้วยตนเอง ทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยมีผู้ช่วยวิจัย 1 คนช่วยสังเกตพฤติกรรม ส่วนกลุ่มควบคุมโดยใช้รูปแบบการสอนแบบปกติ โดยใช้วิธีบรรยายทั้งกลุ่มระยะเวลาในการดำเนินการทดลอง เป็นเวลา 6 สัปดาห์ๆ ละ 3 ครั้งๆ ละ 50 นาที

2. ผู้วิจัยทดสอบนักเรียนก่อนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างทักษะทางสังคมและความฉลาดทางอารมณ์ สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ที่มีความสามารถพิเศษ ผู้วิจัยทดสอบนักเรียนด้วยแบบทดสอบทักษะทางสังคมและแบบทดสอบความฉลาดทางอารมณ์ ทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

3. ทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างทักษะทางสังคมและความฉลาดทางอารมณ์ สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ที่มีความสามารถพิเศษ ใช้เวลา 6 สัปดาห์ๆ ละ 3 วัน คือ วันจันทร์ วันพุธ และวันศุกร์ เวลา 07.00 - 08.00 น. เฉพาะกลุ่มทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนนี้

ส่วนกลุ่มควบคุมใช้รูปแบบการเรียนการสอนแบบปกติบรรยายทั้งกลุ่มใหญ่

4. หลังจากการทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างทักษะทางสังคมและความฉลาดทางอารมณ์เสร็จแล้วผู้วิจัยทดสอบหลังเรียนด้วยแบบทดสอบทักษะทางสังคมและแบบทดสอบความฉลาดทางอารมณ์

5. ให้กลุ่มทดลองประเมินความพึงพอใจต่อการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างทักษะทางสังคมและความฉลาดทางอารมณ์

6. การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติเปรียบเทียบความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษช่วงชั้นที่ 2 ระหว่างกลุ่มทดลอง กับกลุ่มควบคุม

ผู้วิจัยวิเคราะห์คะแนนทางสังคมและความฉลาดทางอารมณ์ ดังนี้

(1) เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยความสามารถทางด้านทักษะทางสังคมและความฉลาดทางอารมณ์ก่อนทดลองระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุมทั้งด้านรวมและรายด้าน ทดสอบด้วยค่าสถิติ t - Test Independent

(2) เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยความสามารถทางด้านทักษะทางสังคมและความฉลาดทางอารมณ์ของกลุ่มทดลองก่อนและหลังการทดลองด้วยค่าสถิติ t - test Dependent

(3) เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยความสามารถด้านทักษะทางสังคมและความฉลาดทางอารมณ์ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมหลังการทดลองด้วยค่าสถิติ t - test Independent

(4) ประเมินความพึงพอใจต่อรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างทักษะทางสังคม

และความฉลาดทางอารมณ์ สำหรับนักเรียน ช่วงชั้นที่ 2 ที่มีความสามารถพิเศษ ภายหลังการเรียนรู้ ตามรูปแบบการเรียนการสอนและทำการเปรียบเทียบ ความพึงพอใจกับเกณฑ์คะแนนความพึงพอใจ ในระดับค่อนข้างมากขึ้นไป (คะแนนความพึงพอใจ เท่ากับ 4.00 ขึ้นไป) ด้วยค่าสถิติ t - test แบบ One - Sample Test

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการสร้างรูปแบบการเรียนการสอน ทักษะทางสังคม และความฉลาดทางอารมณ์ สำหรับนักเรียน ช่วงชั้นที่ 2 ที่มีความสามารถพิเศษ พบว่ารูปแบบการเรียนการสอนทักษะทางสังคม และความฉลาดทางอารมณ์ สำหรับนักเรียน ช่วงชั้นที่ 2 ที่มีความสามารถพิเศษที่พัฒนาขึ้น เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยให้ความสำคัญกับ กระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนในการสร้างความรู้ ด้วยตนเอง และผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ มีการสื่อสาร แสดงความคิดเห็นร่วมเรียนร่วมรู้ไปด้วยกัน ผู้เรียน ฝึกทักษะการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ การฝึกควบคุมอารมณ์ ฝึกคิดและสะท้อนปัญหา และสร้างทางเลือกในการนำเอาความรู้ไปใช้ได้ ในชีวิตประจำวัน โดยผ่านกระบวนการเรียน การสอน 6 ขั้นตอน

2. ผลการศึกษาประสิทธิภาพของรูปแบบ การเรียนการสอนทักษะทางสังคมและความฉลาด ทางอารมณ์ สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ที่มีความ สามารถพิเศษ

2.1 คะแนนเฉลี่ยความสามารถทางด้าน ทักษะทางสังคมหลังการทดลอง ระหว่าง นักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ ช่วงชั้นที่ 2 กลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม แตกต่างกันอย่างมีนัย สำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.2 คะแนนเฉลี่ยความสามารถทาง ด้านความฉลาดทางอารมณ์หลังการทดลองระหว่าง นักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ ช่วงชั้นที่ 2 กลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.3 ภายหลังการทดลองใช้รูปแบบ การเรียนการสอนนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ที่มีความ สามารถพิเศษกลุ่มทดลอง มีความพึงพอใจ ต่อรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างทักษะ ทางสังคมและความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 2 ที่มีความสามารถพิเศษ อยู่ในระดับ พึงพอใจมากที่สุด

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยสามารถนำมาอภิปรายผล ได้ดังนี้

1. ผลการสร้างรูปแบบการเรียนการสอน เพื่อเสริมสร้างทักษะทางสังคม และความฉลาด ทางอารมณ์ ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ที่มิ มีความสามารถพิเศษ ได้คิดวิเคราะห์ศึกษาจากกรณี ศึกษาาร่วมกันระดมสมองคิดวิเคราะห์ถึงผลดี ผลเสียการดำเนินชีวิตและแก้ไขปัญหาว่าเมื่อเกิด เหตุการณ์เช่นนี้จะทำอย่างไร นักเรียนได้เรียนรู้ ผ่านกระบวนการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ตามแนวคิดของวิลเลียม ไดเคเกอร์ใช้คำถามกระตุ้น ช่วยให้นักเรียนได้คิดวิเคราะห์ข้อมูลร่วมกัน มีการ บันทึกข้อมูลการนำเสนอผลงาน ช่วยกันสรุป และประเมินผล รวมทั้งการนำเอาความรู้ไป ประยุกต์ใช้ได้ ทำให้ผู้เรียนได้มีปฏิสัมพันธ์ ที่เหมาะสม และได้เรียนรู้อย่างมีจุดหมาย ด้วยเนื้อหาที่ฝึกคิดและรู้ลึกกว่าเป็นการเรียนรู้ที่ดี จะเกิดขึ้นกับผู้เรียน (เมกเกอร์ ซี. จูน, 2540 หน้า 175; อ้างอิงจาก Williams, 1972) ดังนั้นการนำรูปแบบ การเรียนการสอนตามรูปแบบนี้ไปใช้ ซึ่งในแต่ละ ขั้นตอน มีดังนี้

ขั้นที่ 1 การจุดประกายความคิด (Igniting stage) เป็นการให้คำถามกระตุ้นให้นักเรียนคิด วิเคราะห์ อยากรู้ อยากเห็น อยากติดตามเหตุการณ์ สถานการณ์ รวมทั้งแสดงความคิดเห็นแยกส่วนดี ส่วนเสียของการกระทำ (Joyce ;& Weil. 1996 pp. 106 - 128) ในขั้นนี้เป็นคำถามที่ถามถึงความรู้สึก ของนักเรียนเกี่ยวกับเหตุการณ์ สถานการณ์นั้น นักเรียนรู้สึกอย่างไร

ขั้นที่ 2 การขยายความคิด (Expanding the idea) เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ครูให้ผู้เรียน แบ่งกลุ่มย่อยจับคู่สนทนาพูดคุยจากประเด็นหรือ สถานการณ์ เหตุการณ์นั้นอย่างไร หลังจาก เขากลุ่มๆ ละ 5 คน ระดมสมองรับฟังแนวความคิด ของผู้อื่นมากขึ้น และได้มีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น ในขั้นนี้นักเรียนได้ฝึกยุทธวิธีในการคิดอย่าง สร้างสรรค์ ไม่ว่าจะเป็นยุทธวิธีสำรวจจุดบอด ยุทธวิธีตั้งคำถามช่วย

ขั้นที่ 3 การลงมือปฏิบัติ (Performing) เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ จากใบกิจกรรม ใบงาน นักเรียนได้เขากลุ่มร่วมกัน อภิปราย ระดมสมองจากประเด็นคำถาม โดยแบ่ง หน้าที่กันตามความสามารถและความถนัด ร่วมกันสร้างทางเลือก ลงมือปฏิบัติ บันทึกจากการ ระดมสมอง ช่วยกันตกแต่งผลงาน กิจกรรม การเรียนการสอนในขั้นนี้ ชี้ให้เห็นได้ชัดเจนว่า ผู้เรียนร่วมมือกันมากกว่าการแข่งขัน ก่อให้เกิด สภาพการณ์แบบชนะ - ชนะ และก่อให้เกิดผลดี ทั้งด้านจิตใจและสติปัญญา ผู้เรียนทุกคนมีความ เท่าเทียมกัน

ขั้นที่ 4 การนำเสนอผลงาน (Presenting) เป็นกระบวนการที่ผู้เรียนนำผลงาน ซึ่งได้จากการระดมสมองแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน ร่วมกันคิด วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากใบงานหรือใบกิจกรรม แล้วบันทึกข้อมูล นำเสนอแนวคิดของกลุ่ม

นำเสนอผลงาน ในขั้นนี้นักเรียนได้ฝึกความกล้า แสดงออก ทำให้เกิดความเชื่อมั่นในตนเอง ซึ่งกิจกรรมในขั้นนี้สอดคล้องผลการวิจัยของ วนิดา ขาวมงคล เอกแสงศรี (2546 , หน้า 107 - 108) ที่พบว่า เทคนิควิธีการสอนการพัฒนาทักษะ ชีวิตโดยการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ยึด ผู้เรียนเป็นสำคัญ (Student Center Attention) เน้นให้ผู้เรียนลงมือกระทำ (Learning by Doing) การเรียนการสอนมุ่งให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ ตรงในการเรียนรู้ (Experiential Learning)

ขั้นที่ 5 การสรุปและประเมินผล (Summarizing and Evaluating) เป็นกระบวนการ ที่ผู้เรียนร่วมกันอภิปราย สรุปสิ่งที่ได้จากการเรียนรู้ ร่วมกันในกลุ่มย่อยและกลุ่มใหญ่ และทั้งหมด นักเรียนได้รับฟังการนำ เสนอแนวคิดของ กลุ่มแล้วนำมาเชื่อมโยงกับแนวคิดของตนเอง แล้วสังเคราะห์สร้างองค์ความรู้ ได้ด้วยตนเอง ซึ่งกระบวนการเหล่านี้เป็นการฝึกการคิดสร้างสรรค์ ขึ้นสูง ดังเช่น ยุทธวิธีการเรียนรู้ ของวิลเลียม (แมกเกอร์, 2540 , หน้า 175 - 176) จะเห็นได้ว่าการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์สามารถส่งเสริม แก่เด็กเล็กๆ โดยไม่ต้องรอให้เด็กโตเสียก่อน การลงข้อสรุปหรือสรุปและประเมินผลเป็นลำดับ ขึ้นการคิดขั้นสูงในทฤษฎีของบลูม (แมกเกอร์ , 2540 หน้า 9 - 12)

ขั้นที่ 6 การประยุกต์และการนำความรู้ ไปใช้ (Applying) เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียน ได้ร่วมกันอภิปราย สรุปสิ่งที่ได้จากการเรียน หรือ การทำกิจกรรมร่วมกัน สรุปการทำกิจกรรมร่วมกัน ว่ากิจกรรมที่ทำนั้นๆ มีประโยชน์อย่างไร จะประยุกต์เอาความรู้ที่ได้จากการเรียนรู้ในกิจกรรม นั้นๆ ไปใช้ในชีวิตประจำวันในสถานการณ์ เหตุการณ์นั้นได้อย่างไร กิจกรรมในขั้นตอนนี้ ฝึกคิดทำนายหรือคาดการณ์ถึงสถานการณ์ในอนาคต

ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ฮิลดา ทาบา (เมกเกอร์ ซี. จูน, 2540, หน้า 92 - 120) เกี่ยวกับการนำแนวคิดทั่วไปไปปรับประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ใหม่ (Application of Generalization) ฝึกการทำนายหรือคาดการณ์ ตั้งสมมติฐานผู้เรียนได้ฝึกมองฝึกคิด ซ้อมความคิด ซ้อมคิดเหตุการณ์ ซึ่งถ้าหากเกิดเหตุการณ์นั้น ๆ กับตนเองก็มีแนวโน้มที่จะนำความรู้และประสบการณ์ที่ผ่านการกรองจาการระดมความคิดไปใช้ได้ดีกว่าการไม่ได้ฝึกซ้อมกับเหตุการณ์นั้น ๆ มาก่อน หลักการและยุทธวิธีนี้เป็นส่วนขยาย เนื้อหาของเรื่องที่ศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด ของเซลแมน (เมกเกอร์, 2540, หน้า 103, อ้างอิงจาก Selman, 1971) ที่มีความเห็นว่าเป็นทักษะสำคัญ ขั้นต้นในการคิดเชิงจริยธรรมขั้นสูง

2. ผลการทดสอบประสิทธิภาพรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างทักษะทางสังคมและความฉลาดทางอารมณ์ สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ที่มีความสามารถพิเศษ ภายหลังจากนำรูปแบบการเรียนการสอน นี้ไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างได้ผลดังนี้

2.1 ผลการเปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยความสามารถด้านทักษะทางสังคมก่อนทดลองระหว่างนักเรียนกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม พบว่าคะแนนเฉลี่ยทักษะทางสังคมก่อนทดลองระหว่างนักเรียนกลุ่มทดลองกับนักเรียนกลุ่มควบคุม ทั้งรายด้านและโดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่ากลุ่มทดลองกับควบคุมมีทักษะทางสังคมก่อนทดลองไม่แตกต่างกัน

2.2 ผลการเปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยความฉลาดทางอารมณ์ก่อนทดลองระหว่างเด็กกลุ่มทดลอง กับกลุ่มควบคุม พบว่าคะแนนเฉลี่ยความฉลาดทางอารมณ์ก่อนทดลอง ระหว่างนักเรียนกลุ่มทดลองกับนักเรียนกลุ่มควบคุม

ทั้งรายด้านและโดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ กล่าวคือทั้งกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมมีความฉลาดทางอารมณ์ก่อนทดลองไม่แตกต่างกัน

2.3 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยความสามารถทางด้านทักษะและทางสังคมของนักเรียน กลุ่มทดลองก่อนและหลังการทดลองทั้งด้านรวมและรายด้าน พบว่า คะแนนเฉลี่ยความสามารถทางด้านทักษะทางสังคมก่อนและหลังการทดลองของนักเรียน กลุ่มทดลองนั้น โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 โดยค่าคะแนน หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง จะเห็นได้ว่า การที่นักเรียนได้เรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอนนี้ ทำให้นักเรียนมีความสามารถทางสังคมมากขึ้น นักเรียนมีทักษะการสื่อสารมากที่สุด เนื่องจากกิจกรรมเน้นการมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน และการทำกิจกรรมกลุ่ม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อรพรรณ พรสีมา (2539 หน้า 61 - 82) พบว่ากิจกรรมการเรียนแบบร่วมเรียนรู้ร่วมรู้ สามารถพัฒนาทักษะทางสังคมได้ คะแนนทักษะ ด้านนี้สูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญ ของสถิติที่ระดับ .01

2.4 ผลการเปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยความสามารถทางด้านความฉลาดทางอารมณ์ ก่อนและหลัง การทดลอง พบว่า คะแนนเฉลี่ยความสามารถทางด้านความฉลาดทางอารมณ์ ก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลอง โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 โดยค่าคะแนนหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง เพราะกิจกรรมแต่ละกิจกรรมได้เปิดโอกาสให้นักเรียนคิดวิเคราะห์ตัดสินใจด้วยตนเอง กิจกรรมเน้นบรรยากาศที่อบอุ่นทำให้ผู้เรียนรู้สึกไว้วางใจ นักเรียนได้ทำกิจกรรมด้วยตนเอง และสร้างความรู้เองยังทำให้นักเรียนเกิดความเชื่อมั่นในตนเองมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับปรัชญาการเรียนรู้

แบบสร้างสรรค์ความรู้ (Constructivist) คือผู้เรียนได้แสวงหาความรู้และสร้างความรู้ความเข้าใจด้วยตนเอง ได้พบสิ่งใหม่ๆ แล้วนำความรู้ที่มีอยู่เดิมมาเชื่อมโยงกับความรู้ใหม่ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองเกิดเป็นโครงสร้างทางปัญญา (Cognitive Structure) (ทิสนา แคมมณี, 2545, หน้า 77; และ บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์, 2540, หน้า 42)

2.5 ผลของความพึงพอใจต่อการเรียนรูตามรูปแบบการเรียนการสอน เพื่อเสริมสร้างทักษะทางสังคม และความฉลาดทางอารมณ์ สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ที่มีความสามารถพิเศษของนักเรียนกลุ่มทดลองภายหลังการเรียนรูตามรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างทักษะทางสังคมและความฉลาดทางอารมณ์พบว่า นักเรียนกลุ่มทดลอง มีความพึงพอใจมากที่สุดต่อการเรียนรูตามรูปแบบการเรียนการสอนนี้ คิดเป็นค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 5.70 ซึ่งถือว่าสูงมาก เนื่องจากรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างทักษะทางสังคมและความฉลาดทางอารมณ์ที่สร้างขึ้นนี้ ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ความเข้าใจด้วยตนเอง สอดคล้องกับทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ (Constructivism) คือผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์จากคนอื่นๆ หรือจากเพื่อน (ทิสนา แคมมณี, 2545, หน้า 288 - 289) ซึ่งครูมีหน้าที่จัดการให้นักเรียนได้ปรับขยายโครงสร้างทางปัญญาของนักเรียนภายใต้สมมติฐาน (Assumption) ต่อไปนี้ สถานการณ์ที่เป็นปัญหาปฏิสัมพันธ์ทางสังคมก่อให้เกิดความขัดแย้งที่เป็นปัญหาซึ่งเป็นแรงจูงใจก่อให้เกิดกิจกรรมคิดไตร่ตรองเพื่อจัดการความขัดแย้งนั้น กิจกรรมในรูปแบบการเรียนการสอนนี้ ทำให้ผู้เรียนมีโอกาสดีกทักษะทางสังคมและผู้เรียนเรียนรู้วิธีการทำงานกลุ่ม กิจกรรมในลักษณะนี้เป็นการฝึกความคิดระดับสูง การคิดระดับสูงนี้เหมาะสำหรับกลุ่มตัวอย่างนี้

ซึ่งเป็นเด็กที่มีความสามารถพิเศษ ต้องจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มุ่งให้ผู้เรียนได้ฝึกการคิดระดับสูง นับว่าสอดคล้องกับความเห็นของ อุทัย โพธิสุข (2542)

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ผู้บริหารสถานศึกษาควรตระหนักและเห็นความสำคัญว่ากลไกทางจิตวิทยาเป็นกุญแจที่สำคัญที่สุดปัจจัยหนึ่ง ที่จะส่งผลให้คนที่มีศักยภาพสูงกลายมาเป็นผู้นำทางสังคมด้านต่างๆ ได้ ในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนของเด็กที่มีความสามารถพิเศษเป็นอย่างยิ่งหรือมีการนำรูปแบบการเรียนการสอนนี้ไปใช้เนื่องจากกลุ่มเด็กที่มีความสามารถพิเศษบางด้านหรือหลายด้าน แต่ก็ได้หมายความว่าเด็กกลุ่มนี้จะไม่มีปัญหาในการปรับตัวจากงานวิจัยหลายเรื่องมีปัญหาก็พบบ่อยในเด็กกลุ่มนี้ เช่นมีความเครียดสูง (Stress) หรือมีความคับข้องใจ (Frustration) ความคาดหวังและสภาพแวดล้อมที่ตัวเด็กได้รับความกดดันและจากระบบการศึกษาที่ตัวเด็กต้องปฏิบัติตามในสิ่งที่ตนไม่สนใจ (อุทัย โพธิสุข, 2544, หน้า 26) ซึ่งสอดคล้องกับบอทตัน (Lori S. Broughton, 2004 ; Cited in Silverman, 1993) ที่กล่าวว่าเด็กที่มีความสามารถพิเศษ มีสังคม อารมณ์ที่ละเอียดอ่อน ลึกซึ้งกว่าเด็กทั่วไป ยิ่งระดับสติปัญญาสูงเท่าไร และความสามารถพิเศษยิ่งสูงพบว่าเด็กกลุ่มนี้ยังมีความคิดแตกต่างจากกลุ่มเพื่อนทั่วไป และไม่เพียงแต่การคิดที่แตกต่างเท่านั้น เด็กกลุ่มนี้ยังรู้สึกแตกต่างด้วย ดังนั้นครูจะต้องเข้าใจ และช่วยเหลือนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษเหล่านี้ในด้านที่เป็นบวก

2. กระทรวงศึกษาธิการควรมีนโยบายในการให้การพัฒนาทางอารมณ์และสังคม

อยู่ในส่วนข้อกำหนด ของกระบวนการพัฒนาเด็กกลุ่มนี้ นั้นหมายถึงผู้ที่ จะดำเนินการจัดการศึกษา สำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษ ต้องมีการตรวจสอบ ประเมิน และจัดกิจกรรมที่จะพัฒนาเด็กด้านจิตวิทยาของเด็กกลุ่มนี้ ตามข้อตกลงของปัญญาสากล กรุงเทพฯ ซึ่งเป็นปัญญาสากลฉบับแรกของโลก (Anuruthwong & et, all, 2002, pp. 22)

3. ผู้บริหารระดับกระทรวงศึกษาธิการ ควรมีการจัดอบรมครูและบุคลากรที่สอนทั้งระดับปฐมวัย ประถมศึกษา ในการพัฒนาคน สังคม อารมณ์ สำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษ ในประเทศไทยขึ้น เนื่องจากมีการวิจัยในต่างประเทศจำนวนมาก พบว่า มีความต้องการในการฝึกฝนด้านสังคม อารมณ์ อย่างมาก โดยจัดควบคู่ไปกับโครงสร้างของห้องเรียน ที่ออกแบบมาเพื่อช่วยเด็กที่มีความสามารถพิเศษ เพื่อให้ได้เรียนรู้ที่จะจัดการกับความคิดและปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความฉลาดต่างๆ (Broughton, 2004) จึงจะทำให้ผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษ ได้ใช้ศักยภาพที่มีอยู่ได้อย่างสูงสุดเต็มศักยภาพ

4. ผู้บริหารระดับกระทรวงศึกษาธิการ ควรมีการประสานงานกับกรมสุขภาพจิต โดยมีการกำหนด นโยบายอย่างชัดเจนและเป็นรูปธรรมมากขึ้น มีการประสานงานในการทำงานร่วมกับสถานศึกษามีระบบการป้องกัน การส่งต่อ และช่วยเหลือเด็กกลุ่มนี้อย่างจริงจัง เพื่อเป็นการส่งเสริมให้คนเก่งหรือคนที่มีความสามารถพิเศษ ให้ได้ใช้ศักยภาพของตนให้เกิดประโยชน์อย่างสูงสุด

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ครู ผู้บริหารที่จะนำเอารูปแบบการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างทักษะทางสังคม และความฉลาดทางอารมณ์ สำหรับนักเรียนช่วงชั้น

อื่นๆ ควรมีความรู้ความเข้าใจลักษณะนิสัยและธรรมชาติของเด็กที่มีความสามารถพิเศษด้านต่างๆ ควรมีการศึกษาจากคู่มือครูอย่างละเอียดจนสามารถปรับกิจกรรมให้เข้ากับสถานการณ์จริง การจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมกระตุ้นและเอื้อต่อการฝึกให้ผู้เรียนได้คิดอย่างสร้างสรรค์ หรือคิดแบบอเนกนัย (Divergent) การจัดบรรยากาศในชั้นเรียนที่อบอุ่น ครูมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้เรียน และเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียน การจัดเตรียมสื่อและวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ให้พร้อม

2. การนำรูปแบบการเรียนการสอน เพื่อเสริมสร้างทักษะทางสังคม และความฉลาดทางอารมณ์ สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ที่มีความสามารถพิเศษ ไปใช้ ควรมีการปรับเนื้อหา กิจกรรมในแต่ละองค์ประกอบ ให้เหมาะสมกับความสามารถ ระดับชั้นของผู้เรียน โดยเน้นให้ผู้เรียนได้คิดวิเคราะห์ แสดงความคิดเห็น การอภิปรายการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การระดมสมองกับผู้เรียนในกลุ่มให้มากขึ้นทุกกิจกรรม

3. การนำรูปแบบการเรียนการสอน เพื่อเสริมสร้างทักษะทางสังคม และความฉลาดทางอารมณ์ สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ที่มีความสามารถพิเศษ สามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กปกติทั่วไป โดยปรับเนื้อหาและกิจกรรมให้เหมาะสม ยากง่ายตามศักยภาพและความสามารถของผู้เรียน หรือนำรูปแบบการเรียนการสอนนี้ไปใช้กับนักเรียนปกติทั่วไป ในระดับชั้นที่สูงกว่าช่วงชั้นที่ 2 ถ้านำไปใช้ในระดับช่วงชั้นเดียวกันควรปรับเนื้อหาให้น้อยลงเพิ่มสื่อการเรียนรู้ที่เป็นรูปธรรม เช่น เรื่องราวจากชีวิตสั้น การดู เรื่องสั้น ละคร บทบาทสมมติ สถานการณ์จำลอง เป็นต้น

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรมีการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน เพื่อเสริมสร้างทักษะทางสังคม และความฉลาดทางอารมณ์ สำหรับนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษในรูปแบบอื่นๆ 2) ควรมีการพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมสำหรับครูปฐมวัย ประถมศึกษามัธยมศึกษา ในการพัฒนาเรื่องอารมณ์ และสังคมของนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ 3) ควรมีการศึกษาองค์ประกอบในด้านสังคม อารมณ์ ของเด็กที่มีความสามารถพิเศษ 4) ควรมีการศึกษาผลกระทบของความฉลาดทางอารมณ์ ที่ส่งผล

ต่อประสิทธิภาพทางการศึกษาของนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษที่อยู่ในภาวะเสี่ยง 5) ควรมีการศึกษาแนวทางในการวัดผลสัมฤทธิ์ของการบรรลุความสำเร็จที่เกี่ยวกับการพัฒนาทักษะความฉลาดทางอารมณ์ และอัตมโนทัศน์ของเด็กที่มีความสามารถพิเศษ 6) ควรมีการศึกษาติดตามผลในระยะยาวด้านสังคม และอารมณ์ ของเด็กที่มีความสามารถพิเศษ ในประเทศไทย ในสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกัน 7) ควรมีการศึกษาเชิงลึกเป็นรายกรณีด้านสังคม อารมณ์ของเด็กที่มีความสามารถพิเศษ

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการ. (2544). *การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ*. กรุงเทพฯ : ศูนย์พัฒนาหลักสูตร.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักงาน. (2540). *ทฤษฎีการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม : ต้นแบบการเรียนรู้ทางด้านหลักทฤษฎีและแนวปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ : โอเดียน สแควร์.
- นันทนา ภาคบงกช. (2544). พัฒนา EQ : ความธรรมดาที่ไม่ธรรมดา. ใน *รวมบทความทางวิชาการเล่ม 2* อีคิว : จากแนวคิดสู่การปฏิบัติ. บทบรรณาธิการ โดยอัจฉรา สุขารมณ์, วิลาศลักษณ์ ชั่ววลีและอรพินทร ชูชม. หน้า 159 – 162. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ Desktop.
- ศุภกิจ บริพัตร ณ อยุธยา, หม่อม. (2540). *เด็กปัญญาเลิศ*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ต้นอ้อแกรมมีจำกัด.
- ทิสนา แคมมณี. (2545). *ศาสตร์การสอน*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เทอดศักดิ์ เดชคง. (2542). *ความฉลาดทางอารมณ์*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มติชน.
- บุญเชิด ภิญา โยธอนันตพงษ์. (2540). การเรียนรู้แบบสรรค์สร้างความรู้. ใน *ทฤษฎีการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม : ต้นแบบการเรียนรู้ทางด้านหลักทฤษฎีและแนวปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. (2545). *รวมบทความทางวิชาการ “คุณลักษณะที่เกี่ยวข้องกับ EQ”*. กรุงเทพฯ : เดสทอปส์.
- พงษ์พันธ์ พงษ์โสภา. (ม.ป.ป.). *จิตวิทยาการศึกษา*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- เมกเกอร์ ซี. จูน. (2540). *รูปแบบการเรียนการสอนเด็กปัญญาเลิศ*. แปลโดย อารี สันทนต์. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.
- วนิดา ขาวมงคล เอกแสงศรี. (2546). *หลักการสอนพัฒนาทักษะชีวิต*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- วัลลภ ปิยมโนธรรม.(2541,ตุลาคม). *โครงการฝึกสติอารมณ์ (Thai Emotional Intelligence)* โรงเรียนไพฑูริย์ศึกษา. หน้า 1-4.
- สุพมาล เกษมสุข.(2535). *การสอนทักษะทางสังคมในชั้นประถมศึกษา*. กรุงเทพฯ : ภาควิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อรจริษฐ์ ตะกั่วทุ่ง.(2545). *สุดยอดการพัฒนาการเรียนการสอน*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ เบรนนี.
- อรพรรณ พรสีมา.(2539). *การพัฒนาความสามารถและสังคมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1* โรงเรียนในโครงการรณรงค์ศูนย์พัฒนาอัจฉริยภาพเด็กและเยาวชน. กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อารี พันธมณี.(2545). *การเสริมสร้างคุณภาพชีวิตด้วย EQ. ใน รวมบทความค้นคว้าวิจัยและพัฒนาด้วยอัจฉริยะ*. บรรณาธิการ โดยศรียา นิยมธรรม. หน้า 43-48. กรุงเทพฯ : บริษัทรุ่งศรีพลับพลึง จำกัด.
- อุษณีย์ โพธิ์สุข.(2540). *โรงเรียนจะพัฒนาอัจฉริยภาพของเด็กได้อย่างไร*. กรุงเทพฯ : มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์.
- _____. (2542). *ฝึกลูกให้เป็นนักคิด*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์บริษัทแฟมิลีไคเรค จำกัด.
- อุษณีย์ โพธิ์สุข; และคณะ. (2542). *เก่ง ดี มีสุข : คู่มือการให้บริการแนะแนวและจิตวิทยาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ*. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติสำนักงานกฤษฎมนตรี.
- Anuruthwong ;& et al. (2002). *Proceeding of 7th Asia pacific Conference in Bangkok*. Bangkok : Ministry of the Prime Minister.
- Bloom, B.S. (1956). *Taxonomy of Education Objectives. Handbook II : Affective Domain*. New York : Mckay.
- Dabrowski, Kazimierz. (2008). *Dabrowski's Theory*. (Online). Available : <http://www.talentdevelop.com/Page 55.html>. Retrieved January 10, 2008.
- Gardner, H. (1983). *Frame of mind : The Theory Multiple Intelligence*. New York : Basic Books.
- Joyce. B. ;& Weil M. (1996). *Model of teaching*. 5th ed. Boston : Allyn and Bacon.
- Johnson, D.W. ;& Johnson, R.T. (1974). *Instructional Goal Structure : Cooperative, Competitive, or individualistic*. Review of Education Research.
- Lori Saunders Broughton. (2004). *Training Elements of Elementary Teachers in Social and Emotional Development of Gifted Students*. (Online). Available : <http://proquest.umi.com/dissertations/preview all/3189478>. Retrieved November 7, 2007.
- Piaget,J. (1972). *Intellectual evolution for adolescence to adulthood*. Human Development. London and New York : Routledge.
- Slavin, R.E. (1995). *Cooperative Learning Theory : Research and Practice*. U.S.A. : Allyn and Bacon.
- Wojtaszewski, Scott Alan. (2001). *Training Contribution of Emotional intelligence to the Social and Academic Success of Gifted Adolescents*. (Online). Available : <http://proquest.umi.com/dissertations/preview all/3002128>. Retrieved November 11, 2007.